

Izturēt distanci

Attālumu novērtēšanai ir nepieciešama zināma prakse, taču tas ir tā vērts — jo īpaši orientēšanās skrējienos un āra aktivitātēs.

Derības: vai tu nevari ar 10 mm precizitāti novērtēt piecu pēc kārtas novietotu 50-rāppleru garumu?

Šis raksts ir publicēts žurnālā „Forum Heft”, un tā PDF versija ir pievienota zemāk.

Orientēšanās

Ne tikai – bet arī – orientēšanās skrējienā ir ārkārtīgi noderīgi, ja es varu iepriekš aprēķināt attālumu. Kurš gan labprāt atgriežas atpakaļ tikai tāpēc, ka soļu garums nav precīzi noteikts?

Attāluma novērtēšanai nepieciešams ne tikai labs mērīšanas rīks, bet arī daudz prakses. Šie padomi palīdzēs tev (kā arī bērniem tavā āra aktivitāšu programmā) labāk orientēties un orientēšanās skrējienā ne pārāk bieži noskriet pārāk tālu.

Iet attālumā

No Jungschi ikdienas mēs zinām: Norda nozīmē ziemeļus – orientēšanos – virzienu – dromedāru – augšup un lejup. Protams, dromedārs simbolizē attālumu: svarīgi ir ne tikai virziens un augstums, bet arī pareizais attālums. (sk. arī žurnālu „Forum-Kind”, Nr. 2/2006: „No A uz B” un „Ievads orientēšanās sportā” lejupielādē)

Mācīties labāk novērtēt

Lai tu varētu uzlabot savas novērtēšanas prasmes, ir lietderīgi attālumu (vai arī augstumu, svaru utt.) sadalīt mazākās (iespējams, vienāda lieluma) vienībās.

Piemēram, ir daudz vieglāk novērtēt 50 rapenu monētas diametru nekā visu piecu piecdesmitnieku garumu.

Taču arī «ierobežošana» ar maksimālo un minimālo garumu palīdz labāk kontrolēt novērtēšanas kļūdu.

Nem vērā arī to, ka labos redzamības apstākļos un saules stāvot aiz muguras attālumi bieži tiek novērtēti par īsu, bet sliktos laika apstākļos – par garu.

Metodoloģijas alfabēts — attālumi

A kā redze

Īsti lielus attālumus vislabāk var novērtēt, izmantojot acs redzes spējas. Šī tabula palīdzēs tev normālos apgaismojuma apstākļos, pamatojoties uz redzamību, veikt precīzu novērtējumu:

- 15 km pils, baznīcas tornis, antena
- 7 km māja, klēts
- 3 km braucošas automašīnas
- 1,5 km cilvēku grupa, automašīnas
- 1 km atsevišķs koks, govys
- 700 m atsevišķa persona no grupas
- 500 m apģērba krāsa
- 300 m seja kā gaišs plankums
- 200 m apģērba detaļas
- 100 m acis kā tumši plankumi
- 50 m acis, mute, deguns

B kā kāju darbs

Nekas nav tik vienkāršs kā distances mērošana ar soļiem. Tomēr tam tev ir labi jāzina savs soļu garums. Iegaumē soļu skaitu, kas nepieciešams, lai veiktu 100 m distanci uz ielas, kāpumā un lejupceļā, kā arī skrienot. Šo informāciju tu varēsi izmantot atkārtoti.

C kā troksnis

Skaņa gaisā sekundē pārvar aptuveni 330 m. Saskaitot sekundes starp āmura sitienu un troksni, tu viegli vari aprēķināt, cik tālu lauksaimnieks uzstāda savu jauno žogu.

D kā īkšķa lēciens

Pareizi izmantot īkšķa lēcieni ir, iespējams, viena no lielākajām sajūtām jaunajam skautam: izstiepj roku pilnībā un novēro, starp kuriem punktiem pie horizonta īkšķis «lēkā», ja skaties pārmaiņus ar labo un kreiso aci. Aplēsto «lēciena attālumu» reizinā ar 10, un jau zini aptuveno objekta attālumu.

Metodoloģijas alfabēts — augstumi

E kā «ēna»

Koka augstumu **saūlainā dienā aprēķini**, izmantojot trīsoļu vienādojumu: Maksis ir 1,5 m garš, un – ja Maksis stāv nekustīgi – viņa ēna ir 2,2 m gara. Koka ēna ir 30 m gara. Tātad koka augstums ir $30 \text{ m} / 2,2 \text{ m} \times 1,5 \text{ m} = 20,5 \text{ m}$. **Sliktos laika apstākļos** koks (cerams) vispār **nav** redzams.

F kā kritiena likums

Tilta augstumu visvienkāršāk aprēķini, ja izmēri akmens krišanas laiku upē. Reiziniel laiku sekundēs ar sevi pašu un pēc tam ar 5, tādējādi iegūsiel augstumu: 2 sekunžu krišanas laiks dod $2 \times 2 \times 5 = 20 \text{ m}$ augstumu. Šim eksperimentam nelietojiet atsperi...!

Novēlu tev daudz panākumu un maz „atgriešanās” tavā nākamajā orientēšanās sacensībā.

Izturēt distanci

Atsauces

- **Saturs un attēls:** žurnāls „**Forum Kind**“, 10/14. numurs, 21. lappuse.
Attālumu novērtēšana, īkšķa attālums, garums/augstums/platums. ©
Autortiesības www.forum-kind.ch
- **Autore:** Lori Keller, **BESJ sekretāre**